

tilfælde har 2 af landets største analyseinstitutter velvilligt stillet materiale til rådighed til belysning af én i øjeblikket central problemstilling i Danmark. Dette er ikke gjort uden overvindelser eller omkostninger. Hvis proto-typen af reaktioner på sådanne initiativer skal være polemisk skræddersyede verbal-eksercitsen under dække af videnskabelighed, men med politisk manipulation som reelt formål, må man tro villigheden til åbenhed og samarbejde af denne art meget hurtigt tørrer ind.

**Kommentarer til "Telematikken og Dialektikken og
Kritikken af Kritikken", Masekultur & Medier, 6/82**

Af Preben Sepstrup

Edwardsen og Qvortrup når på side 85 og 86 i deres artikel frem til, at den kritiske medieteor i Danmark modstiller teknologien og de menneskelige behov og desuden opdeler de sidste i ægte og uægte behov. Det er endvidere deres synspunkt, at dette fører til en defensiv og restriktiv formuleret mediepolitik.

Som eksponenter for disse synder dunker Edwardsen og Qvortrup først forfatterne til Fagre elektroniske verden, Anker Brink Lund, Robin Cheesman og Oluf Danielsen i hovedet. Derefter kommer turen til undertegnede, og det er - som denne kommentar vidner om - blevet for meget for mig. Edwardsen og Qvortrup må gerne tumle rundt med deres almene påstande om den kritiske medieforsknings mangel på forståelse af den tekniske udviklings muligheder, hvis de har brug for det, for at gøre det alternative syn på Odense Universitet ekstra synligt i landskabet. Men når de føler, at de også skal dokumentere deres påstande i forhold til konkrete personer, kan jeg ikke acceptere deres fremgangsmåde, som jeg oplever som uvidenskabelig og til dels uhæderlig.

Side 88 skriver Edwardsen og Qvortrup: "Preben Sepstrup tager i sit reklameprojekt udgangspunkt i en behovsnormativisme, som i strukturen er identisk med den i Fagre elektroniske verden. Han skelner således ... mellem "ægte brugsværdi" og "korrumperet brugsværdi", som er defineret ved at stå i rapport til henholdsvis ægte og korrumpere behov: "Det, der korrumpere, er de oprindelige behov."" Med et par noter drysset ud, der henviser til undertegnedes Om reklame, side 30 ser dette jo ganske overbevisende ud. Der er bare den hage ved det, at Om reklame er en undervisnings- og debatbog. Det kapitel, der henvises til, hedder "Reklamens samfundsmæssige rolle", og kapitlet består i en redegørelse for tre principielt forskellige forklaringer på reklamens samfundsmæssige rolle. I forbindelse med den marxistiske forklaring redegør jeg for Haugs uddybning af denne, men jeg gør ikke hverken overordnet eller i detaljer nogen af forklaringerne til min egen. Derfor tillader jeg mig at kalde Edwardsens og Qvortrups fremgangsmåde for uhæderlig.

Jeg synes, det er noget uanstændigt vrøvl, når de to forfattere to linjer efter ovenstående citat tillader sig at skrive, at mottoet hos Sepstrup altså lyder: tilbage til naturen! Og det er videnskabelig fusk, når de som belæg for denne påstand 20 sider længere fremme i Om reklame henter 10 ord fordelt på 3 løsrevne "citater" (side 89).

Der følger side 89 i Edwardsens og Qvortrups artikel endnu nogle løsrevne citater af mig om reklame fra undervisnings- og debatbogen Om reklame og fra et 5 år gammelt skrift om indholdsanalyse. Jeg kan ikke med min bedste vilje se disse yderst søgte citater som dokumentation for en modstilling fra min side af de menneskelige behov og teknologien. Lige så lidt som jeg kan se en dokumentation for det modsatte. Og jeg kan ikke forstå formålet med, at opsøge disse løsrevne citater og overse, hvad jeg har skrevet netop om medieteknologien i de senere år, f.eks. om bredbåndsnettet i nr. 8/1982 af Levende Billeder sammen med Frands Mortensen og Morten Giersing.

Samme Morten Giersing er den næste til at blive dunket individuelt i hovedet af Edwardsen og Qvortrup, hvorefter de er i stand til at konkludere om alle de nævnte og ifølge de to forfattere dermed også den kritiske medieforskning - hvad andre gode kolleger så ellers siger til det?

På basis af de citater, jeg har omtalt ovenfor, kan Edwardsen & Qvortrup side 91 i deres artikel slutte, at jeg har en "knivskarp distinktion mellem den ægte eller autentiske menneskelige natur på den ene side og perverterende unatur: teknologien, medierne og reklamen på den anden side og denne destruktion nødvendiggør simpelthen tilliden til statsfornuften som regulator for at undgå de stærke udefrakommende negative kræfters fuldstændige destruktion af naturen". Det er i hvert fald ikke fantasi, de to forfattere mangler. Og det er heller ikke generaliseringsevnen. Side 91 når de på basis af kritikken af de fem nævnte navne frem til, at "det teoretiske paradigme for den danske medie- og teknologikritik udgør således som allestedsnærværende strukturprincip en indbygget bremse for virkeliggørelsen af de kritiske intentioner."

Side 92 bliver jeg yderligere på baggrund af det nævnte dokumentationsmateriale placeret på naturretens grund og får at vide, at jeg har en "veludviklet - om end

på ingen måde korrekt - opmærksomhed over for visse momenter ved den komplekse sammenhæng mellem teknologi og menneske. Til denne veludviklede opmærksomhed svarer et til blindhed grænsende svagsyn med hensyn til de øvrige momenter af samme komplekse sammenhæng." Det må siges at være mageløst godt sluttet på basis af citat af nogle få ord fra nogle ikke særligt relevante tekster.

Jeg har valgt at reagere med mig selv som eksempel på Edwardsen og Qvortrups artikel selv om det er både delvis ubehageligt og besværligt. Men på den anden side kører de to forfattere altså også for hårdt på, til at det kan forbigås i tavshed. Det er nødvendigt at påpege, at de to forfattere er metodisk uvederhæftige. De minder mere om politikere, der udvælger og tolker citater efter behov end forskere, der foretager ernn undersøgelse og fremlægger dokumentation. (Morten Giersing udsættes for en vurdering på baggrund af gamle artikler i Tænk og ikke artiklen fra Levende Billeder eller hans sidste bog TV i USA, der netop handler om mediepolitik).

Vi kan kun drive hinanden frem ved hjælp af kritik, men Edwardsen og Qvortrup bruger kun deres kolleger som afsæt for at vise, hvilket differentieret, fornuftigt, realistisk syn, de har på teknologien og fremtiden. Hvorfor? Hvem skal modtage disse signaler?

Edwardsen og Qvortrup tager ikke afsæt i, hvad andre har skrevet. Nej, de kravler op på ryggen af andre og stikker fingrene i deres øjne under udførelsen af det sædvanlige jonglørnummer med Kant, Hegel og Rosseau. Edwardsen og Qvortrup diskuterer ikke solidarisk. De demonstrerer, hvor store tåber, andre er, uden smålig hensyn til almindelige regler for dokumentation. Hvorfor det? Hvorfra denne sikkerhed?

Kan de ikke klare sig i Odense uden at udnævne os andre til idioter ved hjælp af simple midler? Faglig og politisk solidaritet og fælles interesse i at blive klogere kræver en helt anden kritisk stil, tone, indhold, forsigtighed, usikkerhed og loyalitet, end det Edwardsen og Qvortrup lægger for dagen i sidste nummer af Massekultur og Medier.

Ovenstående er ikke en modsigelse af, at ingen af de kritiserede har en tilfredstil-

lende behovsanalyse. Det er også korrekt, at nogen af os for nogle år siden mediepolitisk var lidt langt ude i troen på, hvad statsregulering kan klare. - Men det er faktisk en helt andet historie. På samme måde som det er en anden historie, at Edvardsen og Qvortrup stadig skylder os en forklaring på, hvad der er nyt i deres "sociale eksperiment" i forhold til den bedste praksis inden for samfundsvidenskabene, hvorfor det er nødvendigt med de voldsomme armsving i Massekultur & Medier, nr. 6 for at plædere for noget videnskabeligt set så elementært som nødvendigheden af "sociale eksperimenter", og hvad de konkret forestiller sig skal indgå i sociale eksperimenter med informationsteknologien.

REPLIK

Af Åge Edvardsen og Lars Qvortrup

Preben Sepstrup blev i vores artikel om telematikken i Massekultur & Medier nr. 6 brugt som ét ud af flere eksempler på en argumentationsfigur, som vi fandt - og fortsat finder - kritisabel. Det fremgår med al ønskelig tydelighed, at PS har læst vores artikel, som om den i hovedsagen handlede om ham - hvad den ikke gør. Og det fremgår med endnu større tydelighed, at PS ikke bryder sig om vores - iflg. intentionen: konstruktive - kritik.

Som det fremgår andetsteds har PS i forhold til kritik øjensynlig to former for reaktion: Kritikken er løgnagtig. Og kritikkens kilder er idioter. Således også i vores tilfælde.

Hvad angår kritikkens indhold forholder PS sig ikke til dens udsagn, men påstår alene at den er løgnagtig. Hvorfor skulle den angiveligt være løgnagtig?

1. Fordi vi citerer (i øvrigt fem gange) fra PS's bog Om reklame. Det er iflg. PS uhæderligt af os, angiveligt fordi bogen er en undervisnings- og debatbog.
2. Fordi vi citerer (i ét tilfælde) fra en artikel af PS fra tidsskriftet Bidrag 9/10, 1979. Det er muligt, at PS mener at have forladt sine fem år gamle standpunkter. Men faktisk henviste vi - omend med det formål at understrege sammenhængen i PS's argumentationsfigur snarere end for at ville kunne imødegå indvendinger af den fremkomne type - sammesteds til en formulering i bogen Om reklame. Det fremgår hvis man læser fodnoterne til vores artikel.
3. Fordi vi ikke citerer fra en artikel fra magasinet Levende Billeder som PS har skrevet sammen med Morten Giersing og Frands Mortensen ...

Hvad angår PS's vurdering af kritikkens kilder, så hedder det, at vi er "uvidenskabelige" og "uhæderlige" personer, der fremsætter "uanstændigt vrøvl". Og en mening om vore motiver til at optræde således har PS minsandten også. Særligt hårdhudede sjæle kunne måske finde fornøjelse i at kortlægge de argumentatoriske karakteristika ved eller de psyiske reaktionsmønstre bag sådanne udsagn. Men man kan også nøjes med at konstatere, at påstande som de anførte og flere af samme skuffe hos PS træder i stedet for blot antydningen af en markering af, hvad PS egentlig